

Verkoop van aandelen en btw

Carola van Vilsteren

Een ondernemer die met btw belaste prestaties verricht, kan de btw die door een andere ondernemer in rekening wordt gebracht als voorbelasting in aftrek brengen. Jarelang was onduidelijk of bij verkoop van een deelneming de btw op kosten die samenhangen met de verkoop van een deelneming, aftrekbaar is. Het Europese Hof van Justitie heeft in een aantal arresten meer duidelijkheid geschapen over het recht op aftrek van btw bij de verkoop van zowel meerderheids- als minderheidsdeelnemingen.

Als de vennootschap die aandelen verkoopt niet kwalificeert als btw-ondernemer, omdat het een zuivere houdstermaatschappij is, dan is btw-aftrek niet aan de orde. Alleen btw-ondernemers kunnen btw als voorbelasting in aftrek brengen voor zover zij belaste prestaties verrichten.

Houdstermaatschappij

Het antwoord op de vraag of een houdstermaatschappij kwalificeert als ondernemer in de zin van de btw is afhankelijk van feiten en omstandigheden. Uit de jurisprudentie volgt dat houdstermaatschappijen in 4 categorieën kunnen worden onderverdeeld:

- de zuivere houdstermaatschappij;
- de zuivere holding met economische activiteiten;
- de moeiende holding met niet met het moeien gepaard gaande economische activiteiten;
- de moeiende holding met wel met het moeien gepaard gaande economische activiteiten.

Een 'zuivere' houdstermaatschappij houdt zich uitsluitend bezig met het houden van aandelen en daarmee samenhangende activiteiten, zoals het ontvangen en eventueel doorschuiven van dividenden. Met het beheer van de groepsmaatschappijen houdt de zuivere houdstermaatschappij zich dus niet bezig. Het Europese Hof van Justitie en ook de Hoge Raad hebben zich daar al meerdere keren over uitgesproken. Een van de eerste arresten over dit onderwerp is het arrest Polysar van het Europese Hof

van Justitie. Het enkele verwerven en het enkele houden van aandelen zijn geen economische activiteiten die kunnen leiden tot btw-ondernemerschap. De dividenden die de houdstermaatschappij ontvangt, vloeien enkel voort uit de eigendom van de aandelen en kunnen niet worden aangemerkt als de vergoeding voor een prestatie. Een houdstermaatschappij - die naast het houden van aandelen - tegen vergoeding activiteiten verricht (bijvoorbeeld management-, financierings- en advieswerkzaam-

'Een houdstermaatschappij die zich niet direct of indirect 'moeit' in het beheer van de groepsmaatschappijen, verricht geen economische activiteiten.'

heden), is uit hoofde van deze activiteiten ondernemer in de zin van de btw.

Direct of indirect moeien

Het Europese Hof oordeelde in het arrest Polysar dus dat een houdstermaatschappij die zich niet direct of indirect 'moeit' in het beheer van de groepsmaatschappijen, geen economische activiteiten verricht. Alleen is het lastig dat het Hof van Justitie niet aangaf wat moeien nu precies inhoudt. Wel is van belang dat de houdstermaatschappij voor dat moeien een vergoeding ontvangt. Dat blijkt onder andere uit de arresten Floridienne & Berginvest en Welthgrove. Met andere woorden: direct of indirect moeien waar

alleen dividenden tegenover staan, leidt nog tot het btw-ondernemerschap. Dus als in de jaarstukken van de vennootschap alleen dividenden zijn opgenomen, kan de vennootschap geen ondernemer zijn ijn en geen btw-identificatienummer hebben.

Een houdstermaatschappij die zich naast het houden van aandelen, direct of indirect moeit met het beheer van haar deelnemingen zonder hiervoor een vergoeding te ontvangen, wordt aangemerkt als btw-ondernemer indien het moeien gepaard gaat met handelingen die aan btw zijn onderworpen. Hierbij kan worden gedacht aan het tegen vergoeding verrichten van administratieve, financiële, commerciële en technische diensten ten behoeve van de groepsmaatschappijen. Als het goed is, laten de jaarstukken bij deze vennootschappen dus nog andere inkomsten zien naast dividenden, zoals bijvoorbeeld rente-inkomsten, vergoedingen voor management of marketing, enz.

Verkoop meerderheidsdeelneming

Over het recht op aftrek van voorbelasting bij de verkoop van een meerderheidsdeelneming heeft het Europese Hof van Justitie in het arrest AB SKF voor het eerst wat meer duidelijkheid verschaft. In dat arrest oordeelde het Europese Hof dat de verkoop van een deelneming door een moeiende holding een ondernemershandeling is die vrijgesteld is van btw. Een vrijgestelde ondernemershandeling lijkt erop te wijzen dat de btw bij de verkoop van een meerderheidsdeelneming dan niet aftrekbaar is. Toch kan de voorbelasting mogelijk worden afgetrokken, ondanks dat de verkoop een vrijgestelde prestatie is. Om toch btw te kunnen aftrekken, moeten de kosten die samenhangen met de verkoop van de aandelen zijn doorberekend in de prijs van de pres-

taties die de ondernemer verricht. Als de kosten zijn doorberekend in de prijs van de prestaties, dan kan de btw op de kosten die te maken hebben met de verkoop van de aandelen, worden afgetrokken. Bij ondernemers die zowel belaste als vrijgestelde prestaties verrichten, kan de btw worden afgetrokken op grond van de verhouding tussen de belaste omzet en de totale omzet. Zijn de kosten daarentegen verdisconteerd in de verkoopprijs van de aandelen zelf, dan kan de btw op de kosten die met de verkoop samenhangen niet worden afgetrokken.

Verkoop minderheidsdeelneming

Het Europese Hof van Justitie oordeelde in mei vorig jaar vervolgens over de aftrek van btw op kosten die samenhangen met de verkoop van een minderheidsdeelneming. Het oordeel van het Europese Hof in dit arrest was vergelijkbaar met het oordeel in het arrest AB SKF. Ook bij de verkoop van een minderheidsdeelneming is de btw op kosten in verband met de verkoop van de aandelen aftrekbaar als deze kosten algemene kosten zijn en niet verdisconteerd zijn in de prijs van de aandelen.

Aftrek bij aankoop deelnemingen

Uit de arresten van het Europese Hof volgt dus dat bij de verkoop van een deelneming de btw onder voorwaarden kan worden afgetrokken. Maar behalve dat deelnemingen worden verkocht, worden ook deelnemingen aangekocht. Dan komt de vraag aan de orde of de btw op kosten die samenhangen met de aankoop van een deelneming aftrekbaar is.

Een holding die kwalificeert als btw-ondernemer omdat zij moet en met moeten gepaard gaande belaste handelingen verricht, kan de btw op kosten aftrekken die worden gemaakt in verband met de aankoop van een deelneming. De kosten in verband met de aankoop van een deelneming maken deel uit van de algemene kosten, omdat ze samenhangen met het geheel van de bedrijfsactiviteiten van het concern. Als sprake is van zowel belaste als vrijgestelde activiteiten dan vindt aftrek plaats op grond van de verhouding tussen de belaste omzet en de totale omzet. Omdat dividenden geen vergoeding vormen voor een prestatie, worden ont-

vangen dividenden niet meegenomen bij de totale omzet. Dividenden vloeien voort uit het enkele houden van aandelen.

Bemiddeling bij de verkoop aandelen

Bemiddeling is een dienst die in principe belast is met btw. Maar als de bemiddelingswerkzaamheden vallen onder financiële handelingen inzake waardepapieren

'Als de kosten zijn doorberekend in de prijs van de prestaties, dan kan de btw op de kosten die te maken hebben met de verkoop van aandelen, worden afgetrokken.'

(hieronder vallen ook aandelen) en effecten, dan is mogelijk een vrijstelling van toepassing. Een dienst die bestaat uit het bemiddelen bij de verkoop van aandelen, is een handeling betreffende waardepapieren en effecten en dus vrijgesteld van btw. De bemiddelaar heeft dan geen recht op aftrek van voorbelasting voor de kosten die hij maakt in het kader van de bemiddeling bij verkoop van aandelen.

Makelaarskosten bij verkoop aandelen

Onroerende zaken kunnen eigendom zijn van natuurlijke personen, maar ook van lichamen, zoals vennootschappen. Is een onroerende zaak eigendom van een BV waar verder geen activiteiten in zitten, dan kan de onroerende zaak op twee manieren worden verkocht:

- de BV draagt de onroerende zaak zelf over. In dat geval is de BV de verkoper. Afhankelijk van de leeftijd/staat van de onroerende zaak is dan btw of overdrachtsbelasting verschuldigd;
- de aandelen in de BV waar de onroerende zaak op de balans staat, worden overgedragen. In dat geval is sprake van een handeling inzake waarde papieren en is de btw-vrijstelling van toepassing.

Lange tijd werd gedacht dat de vergoeding die de makelaar ontving belast was met btw. Hier is verandering in gekomen door het arrest DTZ Zadelhoff. Het is de

koper immers te doen om de onroerende zaak en niet om de aandelen van de BV. DTZ Zadelhoff houdt zich bezig met dienstverlening met betrekking tot onroerende zaken. Daar valt ook bemiddeling onder. DTZ Zadelhoff bemiddelt bij de verkoop van onroerende zaken zelf, maar ook bij de verkoop van aandelen van 'vastgoedlichamen' (lichamen waarvan de bezittingen voor meer dan 50% uit onroerende zaken bestaan). Het Europese Hof van Justitie oordeelde dat de transactie wordt vormgegeven door de verkoop van aandelen. In dat geval is de bemiddeldingsdienst vrijgesteld van btw. Het gevolg is dat de makelaar de btw die drukt op de kosten die verband houden met zijn makelaarsdiensten niet in aftrek kan brengen.

De verkoop en aankoop van aandelen en de daarmee samenhangende btw-problematiek levert een aantal aandachtspunten op. Van belang is bijvoorbeeld de vraag of een houdstermaatschappij kwalificeert als btw-ondernemer, maar ook de vraag of de btw die samenhangt met de verkoop of aankoop van deelnemingen aftrekbaar is. **An**

Carola van Vilsteren is eigenaar van Van Vilsteren BTW advies in Heelsum.